

2023/2129(DEC)

31.1.2024

MIŠLJENJE

Odbora za vanjske poslove

upućeno Odboru za proračunski nadzor

o razrješnici za 2022.: opći proračun EU-a – Komisija
(2023/2129(DEC))

Izvjestiteljica za mišljenje: Katalin Cseh

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za vanjske poslove poziva Odbor za proračunski nadzor da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. skreće pozornost na činjenicu da je godina za koju se provodi revizija godina tijekom koje je Rusija pokrenula ratnu agresiju na Ukrajinu, čiji su globalni učinci drastično povećali pritisak na mnoge partnere EU-a i povećali potrebu za ulaganjima u održivi razvoj i humanitarnom pomoći; pozdravlja činjenicu da je fleksibilnost Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI-GE) omogućila Uniji da se brzo prilagodi izvanrednim okolnostima; međutim, poziva Komisiju i ESVD da poduzmu daljnje korake kako bi osigurali da se pričuva Instrumenta u budućnosti više upotrebljava za predviđene svrhe jer se vrlo brzo troši i to u namjene koje nadilaze izvornu svrhu odgovora na nove izazove i prioritete kao rezultat njezine prekomjerne upotrebe u početnom razdoblju; podsjeća na dugogodišnje stajalište Parlamenta da bi se novi prioriteti trebali financirati dodatnim sredstvima;
2. ponovno ističe predanost ciljevima Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, a to su iskorjenjivanje siromaštva, borba protiv klimatskih promjena, rješavanje problema nesigurnosti opskrbe hranom i promicanje održivog ljudskog razvoja; podsjeća da su se EU i države članice obvezali povećati službenu razvojnu pomoć na 0,7 % bruto nacionalnog dohotka do 2030., pri čemu se u okviru Instrumenta najmanje 20 % dodjeljuje za socijalnu uključenost i ljudski razvoj, uključujući pitanja nejednakosti, rodne ravnopravnosti, obrazovanja i osnaživanja žena;
3. podsjeća da su vladavina prava, temeljne vrijednosti EU-a i poštovanje ljudskih prava u zemljama primateljicama uključeni u temeljne akte instrumenata IPA III i Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa; poziva Komisiju da prilagodi pomoć ako to bude potrebno zbog prijetnji demokraciji, vladavini prava, ljudskim pravima ili temeljnim slobodama;
4. naglašava da sredstvima iz fonda EFOR+ treba poduprijeti ulaganja za postizanje ciljeva održivog razvoja; ističe važnost holističkog pristupa ljudskoj sigurnosti; u skladu s tim poziva na potpunu provedbu Akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost III i operacionalizaciju strategije EU-a za globalno zdravlje i Akcijskog plana za mlade u vanjskom djelovanju; naglašava da je potrebno pojačati napore EU-a u promicanju i zaštiti ljudskih prava i pozdravlja reviziju Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju sredinom provedbenog razdoblja; snažno podržava zaključke Vijeća od 4. svibnja 2023. o korupciji kao prepreci razvoju;
5. poziva Komisiju da pošalje jasne signale onim zemljama kandidatkinjama u kojima nazadovanje u pogledu standarda vladavine prava, uključujući ograničenja slobode izražavanja, slobode tiska, prava žena i manjina, zlostavljanje nevladinih organizacija i boraca za ljudska prava, ugrožava ili odgađa njihovo pristupanje EU-u; poziva Komisiju da ispita učinkovitost sredstava utrošenih na poboljšanje stanja vladavine prava u zemljama pristupnicama te da o tome izvijesti odbore AFET i CONT;
6. prima na znanje tematsko izvješće Europskog revizorskog suda o programiranju u kojem je zaključeno da je ono sveobuhvatno osmišljeno i da se bavi širokim rasponom

potreba partnerskih zemalja i prioriteta EU-a; ističe utvrđene manjkavosti u metodologijama koje su se primjenjivale za dodjelu financijskih sredstava zemljama i u načinu na koji je okvir za praćenje osmišljen. preporučuje stoga Komisiji i ESVD-u da poboljšaju metodologiju za dodjelu financijskih sredstava i procjenu učinka potpore EU-a, usmjere područje primjene procesa programiranja te pojednostavne i dosljedno upotrebljavaju pokazatelje u višegodišnjim okvirnim programima; u kontekstu evaluacije Instrumenta sredinom provedbenog razdoblja predlaže reviziju nomenklature i uvođenje preciznijih definicija u pogledu transparentnosti, predvidljivosti, odgovornosti i kontrole te povećanje kapaciteta proračunskog tijela za donošenje odluka koje odražavaju političke prioritete; žali zbog dvaju različitih pristupa koje Komisija i ESVD primjenjuju u okviru Instrumenta za dodjelu sredstava zemljama susjedstva i zemljama izvan susjedstva te traži da oni budu standardizirani, usporedivi i transparentni kako bi se olakšao revizijski trag;

7. naglašava važnost postizanja svih ciljeva povezanih s potrošnjom i programima navedenih u Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa te poziva da se pruže sveobuhvatne informacije o postignutom napretku; žali zbog znatnih nedostataka u postizanju klimatskog cilja Instrumenta od 30 %, u doprinosu cilju biološke raznolikosti od 10 % u okviru VFO-a za 2026. i 2027. te u osiguravanju ispunjenja globalnih financijskih obveza EU-a temeljenih na okviru UN-a, posebno u pogledu doprinosa Fondu za gubitke i štetu; ističe da će zbog klimatskih promjena proizvodnja hrane i pristup hrani biti pod sve većim pritiskom, posebno u osjetljivim regijama, što će imati utjecaja na sigurnost opskrbe hranom i prehranu; podsjeća da je biološka raznolikost ključna u borbi protiv klimatskih promjena i da njezin gubitak ugrožava napredak u pogledu oko 80 % ciljeva održivog razvoja; poziva Komisiju da predstavi detaljan plan u kojem se navodi kako namjerava ispuniti ciljne vrijednosti u pogledu potrošnje i rodniha pitanja do kraja VFO-a;
8. ponavlja svoj poziv Komisiji da provede preporuke iz tematskog izvješća Europskog revizorskog suda br. 1/2022 kako bi se osigurao učinkovit učinak financijske pomoći EU-a za potporu vladavini prava na zapadnom Balkanu, posebno izradom smjernica za primjenu odredbi o modulaciji i uvjetovanosti u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III);
9. potiče daljnju mobilizaciju Europskog instrumenta mirovne pomoći kao odgovor na rusku vojnu agresiju na Ukrajinu kojom se šalje jasna poruka o promjeni paradigme vanjske i sigurnosne politike EU-a; prima na znanje tematsko izvješće Europskog revizorskog suda u kojem se preporučuje sekvenciranje postojećih alata EU-a za planiranje i suradnju u području obrane kako bi se procijenilo kako dodatno razviti planiranje financiranja EU-a u području obrane;
10. pozdravlja revidirani Kodeks dobre prakse u suzbijanju dezinformacija koji je Komisija donijela 2022.; poziva uspostavljenu radnu skupinu koja se redovito sastaje da obveze prati i prilagođava s obzirom na tehnološke, društvene, tržišne i zakonodavne promjene; naglašava potrebu da EU poveća vidljivost svojeg djelovanja boljom strateškom komunikacijom o svojem vanjskom djelovanju s vlastitim građanima i šire;
11. pohvaljuje činjenicu da je Komisija donijela program pomoći, u vrijednosti od 25 milijuna EUR, nazvan „EU4Bjelarus: potpora otpornosti društva i razvoja ljudskog

kapitala”, kojim se dodatno jačaju otpornost i kapacitet bjeloruskog naroda za promicanje demokratskih promjena u Bjelarusu u vrijeme političke krize;

12. naglašava da se proračunom Unije mora nastaviti pružati potpora izgradnji mira i stabilnosti u regiji Bliskog istoka, borbi protiv mržnje i fundamentalizma te promicanju ljudskih prava; iščekuje reviziju uporabe sredstava Unije koje provodi Komisija; ističe međusobnu povezanost stabilnosti i održivog razvoja, posebno u nestabilnim zemljama i regijama;
13. prima na znanje zaključke Komisijine unutarnje revizije financijske pomoći Unije Palestini u kojoj je zaključeno da kontrole Komisije i postojeće zaštitne mjere dobro funkcioniraju i da nisu pronađeni dokazi da je novac preusmjeren u neplanirane svrhe; poziva Komisiju da propisno isplati sredstva EU-a Palestini, a posebno palestinskom civilnom društvu koje ima ključnu ulogu u promicanju ljudskih prava i sekularnih vrijednosti, kao i u borbi protiv radikalizacije;
14. ističe da bi se proračunom EU-a trebalo upravljati u skladu s Ugovorima i pravnom stečevinom EU-a, uključujući odredbe koje se odnose na poštovanje temeljnih prava, transparentnost i odgovornost prema Europskom parlamentu i građanima EU-a; u tom kontekstu žali zbog načina rada Komisije u upravljanju proračunskim linijama za vanjske migracije, posebno zbog nepostojanja procjena učinka na temeljna prava prije migracijskih projekata u trećim zemljama i nepostojanja javno dostupnih pregleda proračuna i projekata te zbog toga što Komisija sustavno odbija Parlamentu dostaviti preglede proračunske potrošnje povezane s migracijama po pojedinim zemljama i dokumentaciju povezanu s MOCADDEM-om, unatoč nekoliko službenih zahtjeva i obveza preuzetih u okviru Okvirnog sporazuma o odnosima između Europskog parlamenta i Komisije; potiče Komisiju da znatno poboljša te prakse s trenutačnim učinkom, posebno provođenjem *ex ante* procjena učinka na ljudska prava prije projekata, pripremom javnog dostupnog pregleda svih projekata povezanih s migracijama u trećim zemljama i sustavnim izjednačavanjem Parlamenta s Vijećem u pogledu razine pruženih informacija;
15. naglašava važnost obrazovanja i iznimnu potrebu za osuđivanjem i iskorjenjivanjem svih oblika govora mržnje i nasilnog djelovanja na obje strane; ističe da do suspenzije financiranja ne bi trebalo doći proizvoljno ili bez transparentnih i neovisnih dokaza o zlouporabi; pohvaljuje Agenciju Ujedinjenih naroda za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku (UNRWA) zbog njezinih nezamjenjivih humanitarnih aktivnosti u Gazi i njezinu ključnu ulogu u pružanju kvalitetnog obrazovanja, s posebnim naglaskom na poticanje kulture ljudskih prava, čak i u teškim vremenima;
16. potiče Komisiju da poboljša pristup koji se temelji na uvjetovanosti u pogledu vladavine prava za financiranje iz instrumenta IPA III kako bi taj instrument služio svrsi učinkovite pripreme zemalja pristupnica da ispune uvjete za članstvo u EU-u, smatra da je u tom pogledu posebno važan naglasak na uvjetima povezanim s vladavinom prava i demokracijom;
17. ističe važnost inicijative Global Gateway, koja može znatno doprinijeti strategijama u području povezivosti, zelene i digitalne suradnje te da ona treba biti usmjerena i jasno strukturirana kako bi se ostvario transformativan učinak u partnerskim zemljama uz

istodobno promicanje univerzalnih vrijednosti i korištenje resursa na najbolji mogući način; snažno podupire primjenu učinka poluge proračuna EU-a i uključivanje privatnog sektora kako bi se doprinijelo Programu održivog razvoja do 2030.; poziva Komisiju da uspostavi jasan i transparentan mehanizam odgovornosti za provedbu strategije i da pokaže jasno obrazloženje za upotrebu razvojnog financiranja za projekte u okviru strategije Global Gateway i njegove jednake koristi za javni i privatni sektor zemalja primateljica;

18. prepoznaje da organizacije civilnog društva imaju višestruke uloge; podsjećao da se EU obvezao podupirati organizacije civilnog društva u svim vanjskim instrumentima i programima te u svim područjima suradnje, među ostalim fleksibilnim i prilagođenim pristupom financiranju kako bi se doprlo do svih vrsta organizacija civilnog društva; poziva Komisiju da organizacije civilnog društva sustavnije uključi u inicijative Global Gateway i Tim Europa;
19. žali zbog činjenice da se proračun ZVSP-a za civilne misije ZSOP-a tek neznatno povećao od višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) 2014. – 2020. do VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. (od početne točke od otprilike 350 milijuna EUR godišnje), dok se istodobno povećao broj misija i njihovih zadaća, sigurnosno je okruženje postalo zahtjevnije, povećali su se troškovi operacija, porasla je inflacija i povećao broj ugovornog osoblja, čime se ograničava potencijal za proširenje trenutanih mandata misija ili moguće uspostavljanje novih misija kao odgovor na hitne sigurnosne potrebe; poziva na znatno povećanje sredstava za proračun ZVSP-a, uz istodobno osiguravanje učinkovite upotrebe sredstava dodijeljenih civilnim misijama ZSOP-a, kako bi se osiguralo da one učinkovito odgovaraju na krizne situacije i nepredviđene događaje te kako bi se aktivno utvrdilo gdje bi se komplementarni projekti i programi mogli financirati iz drugih relevantnih proračuna EU-a, osiguravajući dobro financijsko upravljanje i pažljivo određivanje prioriteta postojećih sredstava;
20. također poziva na promjenu strukture proračuna za ZVSP i stvaranje jedne proračunske linije po civilnoj misiji ZSOP-a kako bi se omogućio bolji nadzor i veća transparentnost.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

Izvjestiteljica izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primila nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	23.1.2024
Rezultat konačnog glasovanja	+ : 48 - : 2 0 : 9
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Krzysztof Brejza, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Attila Ara-Kovács, Adam Bielan, Özlem Demirel, Christophe Grudler, Arba Kokalari, Georgios Kyrtos, Katrin Langensiepen, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Mick Wallace
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Theresa Bielowski

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

48	+
ECR	Adam Bielan
NI	Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Krzysztof Brejza, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Arba Kokalari, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Christian Sagartz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtosos, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor
Verts/ALE	Reinhard Bütikofer, Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

2	-
ID	Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis

9	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani
The Left	Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Mick Wallace

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani